

ALBERICH, Jordi. *El cant de les sirenes. Ressonances postmodernes en la fotografia contemporània espanyola*. Girona: Fundació Espais, 2000. 49 p.

ALBERT, Lluís [Ed.]. *Mil adagis recopilats per Caterina Albert i Paradís*. L'Escala: Ajuntament de l'Escala i Diputació de Girona, 2000. 142 p.

ARGÜELLES, Miquel. *L'espremedor de llimones*. Barcelona: Llibres de l'Índex, 2000. 160 p.

ARGULLOL, R.; TERRICABRAS, J.M.; CASALS, J. [et al.]. *Segle XX: racionalitat, cultura i barbàrie*. Girona: Universitat de Girona, 2000. 180 p.

AYENSA, Eusebi [edició, pròleg i traducció]. *Balades gregues*. Lleida: Pagès Editors, 1999. 129 p.

BERGA, Miquel; FONALLERAS, Josep Maria; BOSCH, Bel; SOLER, Jordi. *Salt a quatre mans*. Salt: Ajuntament de Salt / Sistema de Lectura Pública de Catalunya a Girona, 2000. 93 p.

BONET COLL, Jordi. *T'arriben les veus*. Barcelona: Proa, 2000. 95 p.

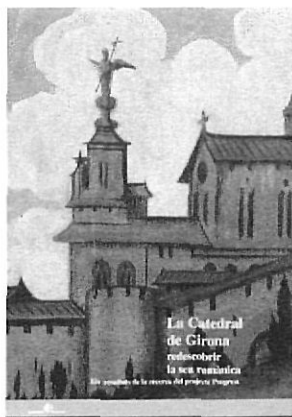
BORRELL, Miquel. *Farners i el Rocar: ermites, esglésies i monestirs*. Santa Coloma de Farners: Ajuntament de Santa Coloma de Farners, 2000. 87 p.

BUSQUETS, Joan. *L'escola Torres Jonama i el seu temps*. Palafrugell: Ajuntament de Palafrugell, 2000. 148 p.

CANDEL, Francesc. *El sant de la Mare Margarida*. Gaüses: Llibres del Segle, [any?]. 200 p.

CARBO-DORCA, Ramon. *Ciència i pensament: què és la ciència?* Girona: Universitat de Girona, 1999. 144 p.

CASTANYER, Pere; TREMOLEDA, Joaquim. *La vil·la romana de Vilauba. Un exemple de ocupació i explotació romana del territori a la comarca del Pla de l'Estany*. Girona: Ajuntament de Banyoles, 1999. 394 p.

Després d'una síntesi d'història urbana des de la fundació romana fins a començament del segle XI i d'una revisió d'allò que es coneixia de la seua romanica abans de 1994, s'entra en un bloc on es presenten amb detall els programes Picasso i Progress i es descriuen les intervencions arqueològiques efectuades a la catedral seguint el recorregut de la prospecció geofísica. Finalment, les darreres planes es dediquen a explicar en síntesi la hipòtesi dels autors sobre com era la catedral romànica i la seva relació amb les estructures anteriors i amb la posterior reforma gòtica, és a dir, la real aportació científica del projecte.

Potser s'hauria pogut alleugerir, per mor de facilitar la lectura al públic no especialitzat, la part descriptiva de les excavacions mitjançant crides o referències. Però aquestes objeccions no minven en res l'interès de l'obra. Ans al contrari, potser obliguen a una lectura més detinguda i per tant més profitosa.

L'any 1936, V. Gordon Childe, un dels capdavanters de la prehistòria moderna i mestre de la divulgació científica, deia en el pròleg de *Man makes himself*: «En prehistòria, gairebé tot el que hom estableix s'hauria d'estimar d'acord amb una proposició com la següent: "Segons els testimoniatges de què disposem actualment, la balança de la probabilitats es decanta cap a creure que...". Demanem, doncs, al lector que afegeixi aquesta reserva, o una altra de semblant, a la majoria de les coses que establim».

Aquesta és una premissa que tots els arqueòlegs procurem tenir present quan escrivim de cara a un públic no especialitzat. Fóra bo que els lectors també l'hi tinguessin. Així seria molt més senzill per a tots assaborir els fruits de la recerca.

Josep M. Llorens i Ramis

Abans de rodís i focus

PONS I BRUN, Enriqueta. **Pobles de muntanya, pobles d'aigua al Pirineu oriental (1100-650 aC)**.

Col·lecció Papers de Recerca, 5. Ajuntament de Roses, 2000. 188 pàgines.

Mitjançant la publicació de l'estudi corresponent a les necròpolis del Puig Alt (serra de Rodes), Enriqueta Pons ens presenta la seva visió sobre la dinàmica del

Enriqueta Pons i Brun

Pobles de muntanya, pobles d'aigua al Pirineu oriental (1100-650 aC)

Col·lecció Papers de Recerca, 5

poblament de la plana empordanesa i serralades limítrofes en el moment anterior a la fundació de les colònies de Rhode (Roses) i Emporion (Empúries) per part de navegants rodís i focus, respectivament.

Aquest moment, que es pot situar entre els anys 1100 i 650 aC, correspon a un període força mal conegut, del que només tenim constància de les pràctiques socials a partir dels seus hàbits funeraris, fonamentats en la cremació i/o incineració dels cadàvers.

Partint d'una revisió de les evidències arqueològiques recuperades als jaciments empordanesos propis d'aquest període, l'autora relaciona la sedentarització de la població amb el canvi d'habitatge d'espais tancats (coves) vers espais oberts (cabanes i poblats), atribuïble a un canvi en les estratègies subsistencials practica- des (ramaderia transhumant vers agricultura extensiva). Aquesta major estabilitat poblacional, juntament amb l'arribada de nous grups

humans d'origen centreeuropeu –detectable a partir d'intercanvis comercials de productes manufacturats–, esdevingueren els trets principals d'un grup regional a la zona de l'Empordà, diferenciat sobre la base de les seves manifestacions materials.

En definitiva, es tracta d'una interpretació acurada i rigorosa dels testimonis arqueològics previs a l'emergència de la societat indigeta, que intenta explicar els seus precedents i idiosincràsia, duta a terme per una persona amb una trajectòria professional a bastament contrastada en la temàtica abordada.

Xavier Terradas i Batlle

L'itinerari de Baldiri Reixach

PONSATI, Rafel.

Seguint les passes de Baldiri Reixach. Itinerari pels indrets on va viure.

Col·lecció Baldiri Reixach, núm. 3.

Dlleure.

Girona, 2000.

104 pàgines.

Rafel Ponsatí, mestre de Banyoles, ha bastit aquest llibre original, documentat i farcit de detalls de tota mena a partir d'un brillantíssim reportatge elaborat amb motiu del 250è aniversari de la publicació del primer volum de les *Instruccions*

de Baldiri Reixach, rector d'Ollers (municipi de Vilavenut, al Pla de l'Estany). El reportatge i, doncs, el llibre, són fruit d'una recerca minuciosa i reposada, entusiasta i viscuda.

Es tracta d'una obra eminentment visual (si no m'he errat, hi he comptat fins a 180 fotografies i dos mapes!), d'un itinerari precís, que ressegueix el rastre del cèlebre rector d'Ollers «amb paciència d'estudiós i amb la gràcia eficaç dels bons pedagogs», tal com es diu en el pròleg.

El recorregut s'inicia a Bell-lloc d'Aro, al Baix Empordà, al mas Reixach, on el rector va néixer l'any 1703, i a l'ermita, on fou batejat. Després fa una petita marrada fins a Rupjà, a Can Carbó, d'on era filla la seva mare; passa per Solius i l'ermita de Sant Sebastià, al massís de Cadiretes, i per la plaça de la Teulera de Santa Cristina d'Aro, per acabar aquesta primera etapa del viatge a Sant Feliu de Guíxols.

La segona etapa és Girona, lloc on va estudiar per a capellà: l'indret més intens és la biblioteca del seminari actual (Reixach va estudiar a l'antic, que era a l'actual Palau de Justícia), on fou trobada el 1975, ben bé per casualitat, la segona part de les *Instruccions*, que ningú sospitava que existís.

El viatge continua a Ollers, on va viure durant 41 anys (de 1730 a 1781): primer el nucli de la parròquia (l'església, la rectoria i Can Pardala), després els camins i les cases dels voltants.

L'itinerari s'acaba a Banyoles, ciutat que ha dedicat a Baldiri Reixach un carrer i una escola, igualment que Barcelona, on, a més, hi ha la seu de la Fundació Jaume I, que des de 1978 atorga els premis Baldiri Reixach.

El llibre de R. Ponsatí és, a més d'una guia gairebé perfecta, que acompanya el viatger encuriós i el fa fixar en un munt de petites coses, un text de bon llegir, salpebrat d'observacions i comentaris plens de sensibilitat, que lliguen el passat amb el present, com aquest de la plana 42: «La carretera llisca per un paisatge suau, format per petites valls, on discorren rius mandrosos i on els costers estan entapissats per un mosaic de camps i boscos: un paisatge que el tren d'alta velocitat pretén menystenir».

Xavier Besalú

COLLELL QUERALT, Jordi. *El dir de la gent: històries, contes i rondalles de la Vall de Riells del Montseny*. Riells i Viabrea: Ajuntament de Riells i Viabrea, 2000. 123 p.

COMADIRA, Narcís. *Lírica lleugera*. Barcelona: Edicions 62 / Empúries, 2000. 105 p.

DIVERSOS AUTORS. *Guerra Civil i franquisme, 60 anys després*. [Blanes]: Consell Comarcal de la Selva / Centre d'Estudis Selvatans, 2000. 309 p.

DONAT, Lúcia. *Societat i economia a Salt a la baixa edat mitjana*. Salt: Ajuntament de Salt, 1999. 137 p.

EQUIP MÈDIC I TÈCNIC DE LA UNITAT DE RADIOTERÀPIA DE L'HOSPITAL DE SANTA CATERINA. *Què és la radioteràpia?* Girona: Comitè Tècnic de l'ÀECC Junta de les Comarques Gironines, 2000. 23 p.

FÀBREGA, Albert. *Llegendes de ponts, dolmens i menhirs de Catalunya: itineraris*. Sant Vicenç de Castellet: El Farell, 2000. 158 p.

FEBRÉS, Xavier. *Cap Roig: el llegat d'un somni*. Girona: Fundació Caixa de Girona, 2000. 113 p.

JUHER, David. *Introducció a la cartografia*. Girona: Universitat de Girona, 2000. 58 p.

LLINÀS, Joan; MONTALBAN, Carme; SUREDA, Marc; RAMÍREZ, Alfons. *L'hort d'en Bach, del segle II a l'any 2000*. Maçanet de la Selva: Taller d'Història de Maçanet de la Selva i Centre d'Estudis Selvatans, 2000. 173 p.

LOPEZ, Xavier [coord.]. *La festa de l'arbre, un fet català de projecció europea (1899-1999)*. Girona: Diputació de Girona, 1999. 179 p.

MARCA, David. *Les arrels dels nostres pobles: la vida, les feines del camp, les festes, els costums i les tradicions*. Tarragona: Diputació de Tarragona, 2000. 423 p.

MASO, Elena. *Les terres del comú de Salt*. Salt: Ajuntament de Salt, 1999. 112 p.